

СИЛАБУС навчальної дисципліни		SYLLABUS
Соціоекологія		Socioecology
Шифр за ОП	OK.3.2	Code in Degree Programme
Освітній рівень: Бакалаврський (перший)		Level of Education: First (Bachelor's)
Галузь знань Природничі науки	10	Field of Knowledge Natural Sciences
Спеціальність Екологія	101	Field of Study: Ecology
Освітня програма: Екологія		Degree Programme: Ecology

Силабус навчальної дисципліни «Соціоекологія» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Екологія», спеціальності 101 «Екологія» . Рівне : НУВГП, 2023. 10 с.

ОПП на сайті університету:
<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/22074>

Розробник силабусу: е-підпис Ліхо О. А., к.с.-г.н., професор кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства

Силабус схвалений на засіданні кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства
Протокол № 15 від 28 серпня 2023 року

Завідувач кафедри:
е-підпис Клименко М. О., д.с.-г.н., професор

Керівник ОП:
е-підпис Клименко Л. В., к.с.-г.н., доцент

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІАЗ
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІАЗ:
е-підпис Прищепа А. М., д.с.-г.н., професор

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІОЕКОЛОГІЯ»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Екологія
Спеціальність	101 Екологія
Рік навчання, семестр	1-й рік навчання, 1-й семестр д.ф.н. 1-й рік навчання, 2-й семестр з.ф.н.
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС
Лекції:	16 год. – д.ф.н.; 2 год. – з.ф.н.
Практичні заняття:	14 год. – д.ф.н.; 8 год. – з.ф.н.
Самостійна робота:	60 год. – д.ф.н.; 80 год. – з.ф.н.
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	державна
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА	
Лектор	 <p style="text-align: center;">Ліхо Олена Антонівна, професор кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства, кандидат сільськогосподарських наук, доцент</p>
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Ліхо_Олена_Антонівна
ORCID	https://orcid.org/0000-0001-5991-5035
Як комунікувати	o.a.liho@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Мета та завдання	
<p>При викладанні навчальної дисципліни «Соціоекологія» застосовується проблемно-орієнтований підхід.</p> <p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціоекологія» є формування у здобувачів наукових уявлень про закономірності функціонування соціоекологічних систем різних рівнів складності, пошук шляхів гармонізації взаємовідносин людського суспільства з навколишнім середовищем у межах локальних, регіональних і глобальної соціоекосистем, що є основою для формування наукового світогляду майбутнього фахівця. А також набуття теоретичних знань та практичних навичок у: збиранні інформації для розрахунків показників стану довкілля та соціального середовища; систематизації та узагальненні екологічної та соціологічної інформації; оцінюванні показників екологічних та соціальних процесів і явищ у суспільстві та в природі.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціоекологія» є: ознайомлення здобувачів з основами теорії про сучасні уявлення формування соціоекосистем різних рівнів складності; встановлення причин виникнення глобальної соціоекологічної кризи та шляхів її подолання для забезпечення стійкого розвитку суспільства і охорони природного середовища; засвоєння методологічних основ використання таких методів як спостереження, прогноз, моделювання, моніторинг для соціоекологічних досліджень.</p>	
<p>Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle</p> <p style="text-align: center;">https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1519</p>	
<p>Передумови вивчення (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)</p> <p>Передумови вивчення забезпечують навчальні дисципліни шкільної програми</p>	
<p>Компетентності</p> <p>ЗК07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК10. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК03. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.

ФК14. Здатність до розробки комплексних екосистемно-орієнтованих рішень із запобігання та усунення наслідків існуючих екологічних проблем на локальному та регіональному рівнях.

Програмні результати навчання

ПР08. Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.

ПР15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

ПР24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПР26. Уміти використовувати екосистемний підхід до розробки природоохоронних заходів зі збереження та відновлення природних екосистем.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТЬОГО КОМПОНЕНТА

Лекції – 16/2 год. Практичні роботи – 14/8 год.

Самостійна робота – 60/80 год.

Методи та технології навчання	Лекції, презентації, обговорення, ситуаційні та практичні дослідження. Формат проведення практичних робіт передбачає теоретично-практичні індивідуальні дослідні завдання.
Засоби навчання	Мультимедіа, проекційна апаратура, інформаційно-комунікаційні системи, програмне забезпечення,

ЛЕКЦІЙНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Тема	
Кількість годин, результати навчання, література	Зміст тем
Тема 1. Соціальна екологія як наука. Зміст і завдання соціальної екології	
лекцій – 2/0,5 год. практичних 0/0 год. самост. роб.-7/8 год. ПР08, ПР15, ПР24, ПР25 Література [1,2,3,14,19]	Історичні передумови зародження та становлення соціальної екології. Структура соціальної екології та її місце в системі наук. Предмет соціальної екології. Соціоекосистема як об'єкт дослідження соціоекології.
Тема 2. Методологічні засади соціальної екології	
лекцій – 2/0 год. практичних 2/1 год. самост. роб.-7/9 год. ПР08, ПР15, ПР26 Література [2,5,8,19]	Формування і функціонування соціоекологічних систем. Методологія вивчення соціоекосистеми. Основні методологічні принципи та сучасні методологічні напрями соціальної екології.
Тема 3. Вчення В. І. Вернадського про біосферу та ноосферу як методологічна основа соціоекології	
лекцій – 2/0,5 год. практичних 2/1 год. самост. роб.-7/9 год. ПР08, ПР24, ПР25, ПР26 Література [2,3,5,7,8,15,16]	Структура біосфери. Людська діяльність як геологічна сила і фактор розвитку екологічних проблем. Концепція ноосфери та її сучасний розвиток. Тейяр де Шарден «Феномен людини». Ноосфера як «мисляча оболонка Землі». Концепція Геї-Землі (Дж. Лавлок, Л. Маргуліс).
Тема 4. Соціальне середовище як простір життя людини	
лекцій – 2/0 год. практичних 2/1 год. самост. роб.-7/9 год. ПР08, ПР15, ПР24, ПР25 Література [1,2,8,9,13,15,16,19,20]	Поняття «середовище» в соціоекології. Середовище існування людини та його компоненти. Взаємодія соціального та природного середовища існування людини. Якість навколишнього природного середовища.
Тема 5. Закони функціонування системи «Людина – Природа». Закони соціальної екології	
лекцій – 2/0 год. практичних 2/1 год. самост. роб.-8/9 год. ПР08, ПР24, ПР25, ПР26 Література [2,7,8,9,15,16]	Етапи історичного розвитку людства та його взаємовідносин з природою. Закони соціальної екології. Загальні принципи охорони життєвого середовища. Закон зворотного зв'язку в системі «Людина – Природа». Закони Б. Коммонера. Закон незамінності біосфери. Закони П. Дансеро. Правила міри перетворення природних систем.
Тема 6. Екологічна криза та соціальна екологія	
лекцій – 2/0,5 год. практичних 2/1 год.	Ознаки екологічної кризи. Екорозвиток як форма соціально-економічного розвитку суспільства. Основні критерії оцінки стану

самост. роб.-8/9 год. ПР08,ПР15,ПР24,ПР25, ПР26 Література [2,3,8,9,18,20]	екологічних умов.
Тема 7 Соціоекологія та стратегія сталого розвитку	
лекцій – 2/0,5 год. практичних 2/2 год. самост. роб.-8/9 год. ПР08, ПР15, ПР24,ПР25, ПР26 Література [2,4,17,18]	Концепція сталого розвитку суспільства. Соціальні та екологічні аспекти сталого розвитку суспільства. Сталий розвиток і ноосферна концепція В. І. Вернадського. Стратегічні напрями гармонізації системи «Природа – Суспільство».
Тема 8. Глобальні проблеми сучасного суспільства	
лекцій – 2/0 год. практичних 2/1 год. самост. роб.-8/9 год. ПР08,ПР15,ПР24,ПР25 Література [1,3,4,9]	Глобалістика і соціальна екологія. Роль глобалістики у формуванні соціальної екології. Соціальне прогнозування. Соціальні фактори у регуляції чисельності людських популяцій. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	
1. Основні критерії оцінки стану природних і техногенно змінених екосистем.	
2. Визначення показника деградації екосистем з використання біоіндикаційних методів дослідження.	
3. Соціальні, економічні та правові аспекти екологічної стандартизації та сертифікації.	
4. Соціальні, екологічні, економічні та правові аспекти використання генетично-модифікованих організмів.	
5. Використання медико-статистичних та медико-демографічних критеріїв оцінки стану здоров'я населення.	
6. Оцінка екологічних ризиків при забезпеченні населення питною водою.	
7. Розрахунок коефіцієнта екологічно-відповідних умов проживання людини на регіональному рівні соціоекосистеми.	
ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА	
Реферат	ПРН1, ПРН3
Рекомендації щодо обрання теми реферату та вимоги щодо його оформлення наведено у методичних вказівках для самостійного вивчення навчальної дисципліни, представлених на платформі Moodle. Під час підготовки реферату, здобувачами може бути використана основна, допоміжна література, та електронні джерела. https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1519	
Форми та методи навчання	
Використовуються традиційні та інноваційні методи навчання. Проведення лекційних занять передбачає демонстрацію презентацій із відповідним темі заняття теоретичним матеріалом. Частина лекційного заняття відводиться на діалогові технології, розгляд можливих практичних ситуацій та дискусію. Здобувачі мають можливість публічного виступу із презентацією лекційного матеріалу. Практичні заняття передбачають виконання завдань за індивідуальними вихідними даними, а також отримання навичок командної роботи. У контексті підготовки до практичних робіт та самостійної підготовки застосовуються пошукові інтернет-системи та прикладні комп'ютерні програми. Здобувачі всіх форм навчання мають доступ до навчальних матеріалів, методичного забезпечення та інструкцій щодо самостійного опрацювання тем курсу на платформі Moodle та цифрового репозиторію НУВГП. Здобувачі отримують усі необхідні консультації для демонстрації знань та вмінь під час аудиторних дискусій, захисту практичних робіт та самостійного опрацювання матеріалів.	
Інструменти, обладнання, програмне забезпечення	
-технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук; -програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет; -програмне забезпечення: система дистанційного навчання Moodle.	
Порядок оцінювання програмних результатів навчання	
Для досягнення цілей та завдань курсу здобувачам потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролі знань, а також вчасно виконати та захистити практичні роботи. В результаті можна отримати такі обов'язкові бали: – 60 балів - за вчасне виконання і захист практичних робіт та інших поточних завдань (самостійна робота), що становить поточну складову оцінки; – 40 балів – модульні контролі (20+20). Всього 100 балів. Поточне оцінювання та проведення контрольних заходів у межах курсу відбувається згідно нормативних документів НУВГП: Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція) https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/ ; Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії http://ep3.nuwm.edu.ua/8545/ ; Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП https://ep3.nuwm.edu.ua/25072/ ; Положення про навчально-науковий центр незалежного оцінювання Національного університету водного господарства та природокористування http://ep3.nuwm.edu.ua/4184/ ; Наказ ректора НУВГП від 16.09.2019 № 00502 «Про введення в дію нової системи оцінювання навчальних досягнень студентів» http://nuwm.edu.ua/struktumipidrozdzili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenti . Повний перелік локальних нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу НУВГП (з останніми змінами та доповненнями) знаходиться за посиланням: https://nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile_download&catid=1690&id=7764&Itemid=100000000000	
Поєднання навчання та досліджень	
Студенти мають можливість отримати додаткові бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького	

характеру, а також можуть бути долучені до підготовки і публікації тез та наукових статей.

Інформаційні ресурси

Рекомендована література Основна

1. Кунах О. М., Жуков О. В. Соціальна екологія : навч. метод. посіб. Дніпро : типографія «АРБУЗ», 2021. 61 с.
2. Короткий курс соціоекології. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Соціоекологія та екологічна етика» / І. В. Хом'як, Н. С. Демчук, Т. П. Мостіпака. Житомир : вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. 95 с.
3. Кириленко І. Г. Глобалізація Ноосфери & Перспективи України : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 464 с.
4. Клименко М. О., Клименко О. М., Клименко Л. В. Сталій розвиток місцевих громад : підручник . Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 296 с.
5. Приймак В. В., Семенюк С. К. Соціальна екологія : навч.-метод. посіб . Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2018. 65 с.
6. Залеський І. І., Клименко М. О. Екологія людини : підручник. 2-ге вид. доп. Рівне : НУВГП, 2013. 385 с.
7. Екологія: основи екології : навч. посіб. / Б. І. Харченко, Н. Б. Харченко, О. Б. Харченко. Київ : Новий світ-2000, 2022. 233 с.
8. Васюкова Т. Г., Ярошева О. Ш. Основи екології : підручник . Київ : Кондор, 2020. 523 с.
9. Клименко М. О., Залеський І. І. Техноекологія : підручник. Херсон : ОЛДІ ПЛЮС, 2017. 348 с.
10. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною : ДСПіН 2.2.4-171-10 № 452/17747. [чинний від 01.07.2010] . Київ : Міністерство охорони здоров'я України, 2010. 48 с.
11. ДСТУ ISO 14024:2018 «Екологічні маркування та декларації. Екологічне маркування типу І. Принципи та процедури». URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_ivo_14024_2018.pdf
12. Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів : Закон України від 31.05.2007 р. № 1103-V. (чинна редакція від 31.03.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1103-16#Text> (дата звернення: 26.08.2023 р.)
13. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. (чинна редакція від 09.07.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 26.08.2023 р.)
14. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96ВР. (чинна редакція від 01.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 26.08.2023 р.)
15. Екологія : навч. посіб. / М. О. Клименко, О. А. Ліхо [та ін.]. Рівне : НУВГП, 2008. 404 с.
16. Лабораторний практикум з екології (основ екології) : навч. посіб. / М. О. Клименко, О. А. Ліхо [та ін.]. Рівне : НУВГП, 2018. 250 с.

Допоміжна

17. Хвесик М. А., Ільїна М. В., Щпильова Ю. Б. Соціоекологічні імперативи розвитку сільських територіальних громад : монографія . Київ : Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України, 2019. 302 с. (Електронне видання)
URL: <https://www.ecos.kiev.ua/share/themes/img/publications/monographies/71/71.pdf>
18. Стратегія сталого розвитку : підручник / [В. М. Боголюбов, М. О. Клименко, В. А. Прилипка, Л. Г. Мельник, Л. В. Клименко]. За ред. В. М. Боголюбова. Херсон : Олді-плюс, 2012. 446 с.
19. Голубець М. А. Геосоціосистемологія . Львів : Компанія «Манускрипт», 2013. 264 с.
20. Ліхо О. А., Гакало О. І. Управління ризиками при забезпеченні населення Рівненської області водою : монографія . Рівне : НУВГП, 2013. 195 с.
21. Клименко М. О., Михальчук М. А., Гринюк Т. Ю., Буднік З. М. Український екологічний тлумачний словник : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2011. 311 с.
22. Z. Z. Sobko , N. M. Vozniuk , O. A. Lykho , A. M. Pryshchepa , Z. M. Budnik Evolution of open air quality of urbanized territories under Covid-19 pandemic conditions. Ukrainian Journal of Ecology. 2020. Vol. 10 №6. P.48-53, doi: 10.15421/2020_256. Web of Science)
23. Vozniuk N., Skyba V., Likho O., Sobko Z., Klimenko T. (2023). Forecasting the adaptability of heat-loving crops to climate change in Ukraine. Scientific Horizons, 26(2), 87-102. [https://doi.org/10.48077/scihor.26\(2\).2023.87-102](https://doi.org/10.48077/scihor.26(2).2023.87-102)
24. Ліхо О. А., Гакало О. І., Скиба В. П. Особливості формування ризиків при водозабезпеченні населення рівненської області в умовах воєнного стану. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сільськогосподарські науки. Рівне, 2023. Вип. 3(103).С. 142-153.
25. Ліхо О. А., Гакало О. І. Моніторинг підземних вод як складова управління ризиками при забезпеченні населення Рівненської області водою. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сільськогосподарські науки. Рівне, 2020. Вип.2(90).С. 120-132.

Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка,. URL: <http://www.lib.rv.ua/>
5. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олексі Новака, 75). URL: <https://lib.nuwm.edu.ua/>
Всі навчально-методичні матеріали (силабус, методичні вказівки, навчальні посібники, презентації, контрольні питання) вільно доступні на сторінці навчальної дисципліни в Навчальній платформі НУВГП: <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1519>

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Складові навчальної дисципліни сприяють формуванню універсальних, корисних для будь-якого виду діяльності (міжпрофесійних) навичок, які дозволяють швидко адаптуватися до нових умов, змінювати сферу зайнятості, вирішувати нестандартні завдання:

- допитливість, ініціативність – під час засвоєння теоретичного матеріалу лекційних занять, виконання самостійної роботи для розширення знань із відповідних тем курсу;
- цілеспрямованість, наполегливість – під час виконання практичних робіт, а також підготовки до контрольних заходів;
- критичне мислення, лідерство, креативність – розуміння, аналіз, пошук вирішення актуальних проблем у розрізі дисципліни та висвітлення результатів під час навчальних занять;
- самонавчання для професійного та особистісного зростання – як результат виконання самостійної роботи, в тому числі з використанням електронних навчальних ресурсів та інформаційних баз.

Дедлайни та перескладання

Терміни здачі проміжних контрольних модулів та підсумковий контроль (залік) встановлені згідно Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>. Перездача тестових завдань перевірки засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється згідно з правилами ННЦНО та Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <https://ep3.nuwm.edu.ua/25072/>. У разі незгоди здобувача ВО з результатами оцінювання, відповідно до Порядку звернень здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/15467/>, здобувач подає апеляційну скаргу, після чого скликається апеляційна комісія. Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>. У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>

Неформальна та інформальна освіта

Здобувач має можливість визнання (перезарахування) результатів навчання в розрізі тематики курсу, які він набув у неформальній та інформальній освіті, згідно Положення про неформальну та інформальну освіту в НУВГП <http://nuwm.edu.ua/struktumi-pidrozdili/centr-neformalnoji-osviti/dokumenti>. Відповідна кількість годин може бути зарахована здобувачу в результаті успішного проходження ним відкритого онлайн-курсу з тем дисципліни. Для цього здобувачу необхідно представити підтверджуючий документ (сертифікат) про успішне проходження онлайн курсу.

Правила академічної доброчесності

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>. У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>.

Здобувачі повинні дотримуватися Кодексу честі студентів НУВГП <http://nuwm.edu.ua/struktumipidrozdili/vyo/dokument>, а викладач Кодексу честі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників Національного університету водного господарства та природокористування <http://nuwm.edu.ua/struktumipidrozdili/zapobighannjakorupciji/dijaljnisti>.

Більше матеріалів щодо дотримання принципів академічної доброчесності: сайт Національного агентства забезпечення якості вищої освіти <https://naga.gov.ua/>; сторінка НУВГП «Якість освіти» <http://nuwm.edu.ua/sp>

Вимоги до відвідування

Лекційні та практичні заняття проводяться згідно розкладу в офлайн або онлайн-режимі. Консультації проводяться онлайн-режимі з використанням Google Meet згідно розкладу консультацій, що доступний на сторінці кафедри екології, ТЗНС та ЛГ: <http://nuwm.edu.ua/nni-az/kaf-ecology>. У разі необхідності - у погоджений зі студентами час. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, тощо) навчання може відбуватись в онлайн режимі (змішана форма навчання) за погодженням із викладачем. Здобувачі можуть використовувати мобільні телефони та ноутбуки на заняттях, але виключно в навчальних цілях.

Автор
Професор

Олена ЛІХО

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

Валерій СОРОКА

